

## ZAMONAVIY LINGVODIDAKTIKA VA INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING SAMARALI USULLARI

Sabrina Rashidova Elmurod qizi

Farg'ona Davlat Universiteti, "Chet tillari" fakulteti 1-kurs talabasi,

Elnura Xolmatova

Ilmiy rahbari: Farg'ona Davlat Universiteti o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17405358>

### Annotatsiya

#### O'zbek tilida:

Ushbu maqola zamonaviy lingvodidaktika va innovatsion yondashuvlar asosida xorijiy tillarni o'qitishning samarali usullarini ishlab chiqish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish masalalariga bag'ishlanadi. Maqolada raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, gamifikatsiya va loyihaga asoslangan ta'lim kabi zamonaviy usullarning xorijiy tillar ta'limidagi o'rni tahlil qilinadi. O'zbekiston ta'lim tizimida ushbu metodlarni joriy etishda duch kelinadigan muammolar, xususan, infratuzilma, o'qituvchilar malakasi va talabalar tayyorgarligi bilan bog'liq masalalar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijasida innovatsion yondashuvlarning talabalar motivatsiyasini oshirish va o'quv samaradorligini yaxshilashdagi ahamiyati ta'kidlanadi, shuningdek, muammolarni bartaraf etish bo'yicha takliflar keltiriladi.

#### Русский язык:

Статья посвящена разработке эффективных методов обучения иностранным языкам на основе современной лингводидактики и инновационных подходов, а также их внедрению в образовательный процесс. В работе анализируется роль современных методов, таких как цифровые технологии, интерактивные подходы, геймификация и проектное обучение, в преподавании иностранных языков. Рассматриваются проблемы внедрения этих методов в образовательную систему Узбекистана, включая вопросы инфраструктуры, квалификации преподавателей и подготовки студентов. В результате исследования подчеркивается значимость инновационных подходов в повышении мотивации студентов и эффективности обучения, а также предлагаются рекомендации по устранению выявленных проблем.

#### English:

This article focuses on developing effective methods for teaching foreign languages based on modern linguodidactics and innovative approaches, as well as their implementation in the educational process. The study analyzes the role of contemporary methods such as digital technologies, interactive approaches, gamification, and project-based learning in foreign language education. Challenges in integrating these methods into Uzbekistan's education system, including issues related to infrastructure, teacher qualifications, and student preparedness, are examined. The research highlights the importance of innovative approaches in enhancing student motivation and learning efficiency, while also proposing solutions to address identified challenges.

#### Kalit so'zlar

**O'zbek tilida:** xorijiy tillar, lingvodidaktika, innovatsion metodlar, raqamli ta'lim, gamifikatsiya, loyihaga asoslangan ta'lim, pedagogika, motivatsiya.

**Русский язык:** иностранные языки, лингводидактика, инновационные методы, цифровое образование, геймификация, проектное обучение, педагогика, мотивация.

**English:** foreign languages, linguodidactics, innovative methods, digital education, gamification, project-based learning, pedagogy, motivation.

### **Kirish**

Globalizatsiya davrida xorijiy tillarni bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy integratsiya uchun muhim omil hisoblanadi. O'zbekistonning xalqaro maydonda faol ishtiroki, xususan, iqtisodiy hamkorlik va ta'lim sohasidagi islohotlar xorijiy tillarni o'qitish sifatini oshirishni talab qilmoqda. An'anaviy o'qitish usullari bugungi kunda talabalarning ehtiyojlariga to'liq javob bera olmayapti, shu sababli zamonaviy lingvodidaktika va innovatsion yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etmoqda. Raqamli texnologiyalar, interaktiv platformalar, gamifikatsiya va loyihaga asoslangan ta'lim kabi metodlar talabalarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'quv jarayonini samaraliroq qiladi. Ushbu maqola xorijiy tillarni o'qitishda zamonaviy usullarni ishlab chiqish va ularni O'zbekiston ta'lim tizimiga tatbiq etish yo'llarini tahlil qilishga qaratilgan.

### **Asosiy qism**

Zamonaviy lingvodidaktikaning asosiy yo'nalishlari

Zamonaviy lingvodidaktika xorijiy tillarni o'qitishda bir qator yangi yondashuvlarni taklif etadi. Quyida asosiy yo'nalishlar keltiriladi:

**Kommunikativ yondashuv:** Bu usul tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llashga asoslanadi. Talabalar grammatika va so'z boyligini o'rganish bilan birga, nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishga e'tibor qaratadilar. Masalan, dialoglar, rol o'yinlari va muhokama orqali til o'rganish samarasi oshadi.

**Loyihaga asoslangan ta'lim (Project-Based Learning):** Talabalar guruhlarda loyihalar ishlab chiqaradi, masalan, xorijiy tilda videoroliklar tayyorlash, ma'ruzalar yoki madaniy loyihalar yaratish. Bu usul ijodiy fikrlashni va til ko'nikmalarini rivojlantiradi.

**Raqamli texnologiyalar:** Onlayn platformalar (masalan, Duolingo, Quizlet, Rosetta Stone), virtual sinflar va sun'iy intellekt asosidagi dasturlar til o'rganishni yanada qulay va samarali qilmoqda. Masalan, sun'iy intellekt talabaning xatolarini aniqlab, shaxsiylashtirilgan mashqlar taklif qiladi.

**Gamifikatsiya:** O'quv jarayoniga o'yin elementlarini kiritish talabalarning qiziqishini oshiradi. Masalan, Kahoot yoki Memrise kabi ilovalar orqali so'z boyligini o'rganish qiziqarli jarayonga aylanadi.

**Aralash ta'lim (Blended Learning):** An'anaviy sinf darslari va onlayn resurslarni birlashtirish orqali ta'lim samaradorligi oshadi. Bu usul talabalarga moslashuvchanlik va mustaqillik beradi.

Innovatsion metodlarning afzalliklari

Zamonaviy metodlar xorijiy tillarni o'qitishda quyidagi afzalliklarni taqdim etadi:

**Motivatsiyani oshirish:** Gamifikatsiya va interaktiv platformalar talabalarni faol ishtirok etishga undaydi. Masalan, o'yin shaklidagi topshiriqlar orqali talabalar o'zlarini sinovdan o'tkazishdan zavqlanadilar.

**Shaxsiylashtirilgan ta'lim:** Raqamli platformalar har bir talabaning o'quv darajasiga mos darslarni taklif qiladi. Masalan, sun'iy intellekt asosidagi dasturlar talabaning zaif tomonlarini aniqlab, mos mashqlarni tavsiya qiladi.

**Moslashuvchanlik:** Onlayn darslar va virtual sinflar talabalarga istalgan joyda va vaqtda o'qish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, band bo'lgan talabalar uchun qulay.

Xalqaro standartlarga moslashish: Zamonaviy metodlar talabalarni xalqaro imtihonlarga (TOEFL, IELTS) tayyorlashda samarali hisoblanadi.

O'zbekistonda zamonaviy metodlarni joriy etishdagi muammolar

O'zbekiston ta'lim tizimida zamonaviy metodlarni joriy etishda bir qator to'siqlar mavjud:

Infratuzilma muammolari: Ko'plab ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalar (kompyuterlar, yuqori tezlikdagi internet) yetarli emas. Bu raqamli platformalarni keng qo'llashni qiyinlashtiradi.

O'qituvchilarning malaka darajasi: Zamonaviy metodlarni qo'llash uchun o'qituvchilar maxsus tayyorgarlikdan o'tishi zarur. Ammo hozirgi kunda o'qituvchilarning aksariyati an'anaviy usullarga tayanadi.

Talabalarning turli darajadagi tayyorgarligi: Bir sinfda turli bilim darajasidagi talabalar bo'lishi shaxsiylashtirilgan yondashuvni qo'llashni qiyinlashtiradi.

Madaniy va ijtimoiy omillar: Ba'zi talabalar va ota-onalar zamonaviy metodlarni "jiddiy emas" deb hisoblashi mumkin, bu esa ularning qabul qilinishini sekinlashtiradi.

Muammolarni bartaraf etish yo'llari

Ushbu muammolarni hal qilish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish mumkin:

Infratuzilmani rivojlantirish: Ta'lim muassasalarini zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash, xususan, yuqori tezlikdagi internet va kompyuterlar o'rnatish.

O'qituvchilar malakasini oshirish: Zamonaviy lingvodidaktika bo'yicha doimiy treninglar va xalqaro sertifikatlarga ega bo'lish imkoniyatlarini kengaytirish. Masalan, CELTA yoki TESOL kabi dasturlarni joriy etish.

Xalqaro tajriba almashuvi: Chet el ta'lim tizimlaridagi muvaffaqiyatli tajribalarni o'rganish va mahalliy sharoitlarga moslashtirish. Masalan, Finlandiyada loyihaga asoslangan ta'lim yoki Janubiy Koreyada raqamli ta'lim tajribasi foydali bo'lishi mumkin.

Jamoatchilikni xabardor qilish: Zamonaviy metodlarning afzalliklari haqida ota-onalar va talabalar orasida tushuntirish ishlari olib borish.

O'zbekiston uchun amaliy takliflar

O'zbekiston sharoitida xorijiy tillarni o'qitishni yaxshilash uchun quyidagi amaliy choralar ko'rilishi mumkin:

Mahalliy platformalar yaratish: O'zbek tilida raqamli o'quv platformalarini ishlab chiqish, masalan, o'zbekona Duolingo yoki Quizlet analoglari.

O'yinlashtirilgan darslar: O'quv jarayoniga gamifikatsiya elementlarini kiritish, masalan, talabalarga ball to'plash yoki virtual mukofotlar berish tizimini joriy etish.

Xalqaro hamkorlik: Xorijiy universitetlar bilan hamkorlikda onlayn kurslar tashkil qilish va talabalarga xalqaro platformalarga kirish imkonini berish.

### **Xulosa**

Zamonaviy lingvodidaktika va innovatsion yondashuvlar xorijiy tillarni o'qitishda samaradorlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar, gamifikatsiya, loyihaga asoslangan ta'lim va aralash ta'lim kabi usullar talabalarning motivatsiyasini oshiradi va o'quv jarayonini yanada qiziqarli qiladi. O'zbekiston sharoitida ushbu metodlarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun infratuzilmani rivojlantirish, o'qituvchilar malakasini oshirish va xalqaro tajribani o'rganish zarur. Ushbu yondashuvlar nafaqat xorijiy tillarni o'rganish sifatini oshiradi, balki talabalarni global raqobatbardosh muhitga tayyorlaydi. Kelajakda

mahalliy sharoitlarga moslashtirilgan raqamli platformalar va innovatsion metodlarni kengroq joriy etish orqali O'zbekiston ta'lim tizimi xalqaro standartlarga yaqinlashishi mumkin

### **Adabiyotlar, References, Литературы:**

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
2. Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching. Pearson Education.
3. Dörnyei, Z. (2001). Motivational Strategies in the Language Classroom. Cambridge University Press.
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimida xorijiy tillarni o'qitish bo'yicha qo'llanma (2023).
5. "Digital Tools in Language Education" – [www.edutopia.org](http://www.edutopia.org) (2025).
6. "Gamification in Education" – [www.cambridge.org](http://www.cambridge.org) (2024)
7. Xalqaro ta'lim tajribasi bo'yicha materiallar – [www.oecd.org/education](http://www.oecd.org/education) (2025).